

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

2023

www.proverto.co.za

Guiding the leaders of tomorrow

HOËRSKOOLOLIMPIADE VOORBEREIDINGSTUDIEGIDS

EKONOMIE

VORIGE VRAESTEL EN MEMO RONDE EEN EN TWEE

GRAAD 12



GRATIS KOPIE



UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Denkleiers • Leading Minds • Dikgopolo tša Dihlalefi



UNIVERSITY
OF
JOHANNESBURG



DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE

Creative. Distinctive. Impactful.



NELSON MANDELA
UNIVERSITY

YOUR FUTURE WILL BE...

BRILLIANT
INNOVATIVE
creative
ADAPTIVE
VISIONARY
BRIGHT

APPLY THROUGH THE CENTRAL APPLICATIONS
OFFICE (CAO) TODAY VIA WWW.CAO.AC.ZA

FOR MORE INFORMATION VISIT
WWW.DUT.AC.ZA

2023

**NATIONAL HIGH SCHOOL
OLYMPIAD**

**NASIONALE HOëRSKOOL
OLIMPIADE**

Gr 10 11 12

ROUND ONE: 10 MAY

ROUND TWO: 2 AUGUST

January							February							March							April						
Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa
1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4				1	2	3	4							1
8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11	5	6	7	8	9	10	11	2	3	4	5	6	7	8
15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18	12	13	14	15	16	17	18	9	10	11	12	13	14	15
22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25	19	20	21	22	23	24	25	16	17	18	19	20	21	22
29	30	31					26	27	28					26	27	28	29	30	31	23	24	25	26	27	28	29	
																					30						

May							June							July							August						
Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa
	1	2	3	4	5	6				1	2	3							1			1	2	3	4	5	
7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
28	29	30	31				25	26	27	28	29	30	23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30	31			
														30	31												

September							October							November							December						
Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa	Su	M	Tu	W	Th	F	Sa
					1	2	1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4						1	2
3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25	17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30	29	30	31					26	27	28	29	30	24	25	26	27	28	29	30		
																				31							

**ACCOUNTING
BUSINESS STUDIES
ECONOMICS**

**REKENINGKUNDE
BESIGHEIDSTUDIES
EKONOMIE**

www.proverto.co.za



NELSON MANDELA UNIVERSITY



Change the World by applying for a qualification in one of the following study field:

Accounting • Advertising • Afrikaans • Agricultural Management • Analytical Chemistry • Anthropology • Applied Design • Applied Mathematics • Architectural Technology • Architecture • Art • Auditing • Biochemistry • Biokinetics • Botany • Broadcasting • Building • Business Management • Business Studies • Ceramic Design • Chemistry • Criminal Justice • Civil Engineering • Clinical Psychology • Computer Science • Communication Networks (IT) • Conservation Biology • Construction Economics • Construction Management • Construction Studies • Counselling Psychology • Chemical Process Technology • Development Studies • Dietetics • Economics • Ecology • Education • Electrical Engineering • English • Environmental Health • Environmental Management • Emergency Medical Care (Paramedic) • Fashion • Financial Accounting • Financial Planning • Fine Art • Foundation Phase Teaching • Forestry • French • FET Teaching • Game Ranch Management • Geography • Geology • Graphic Design • History • Hospitality Management • Human Movement Science • Human Resource Management • Human Settlement Development • Industrial Psychology • Industrial Engineering • Information Systems • Information Technology • Inorganic Chemistry • Interior Design • Internal Auditing • Inventory Management • Intermediate Phase Teaching • isiXhosa • Journalism • Language & Literature • Law • Logistics • Management • Marine Biology • Marine Engineering • Marketing • Mathematics • Mechanical Engineering • Mechatronics • Media, Communication & Culture • Microbiology • Music • Music Education • Medical Laboratory Science • Medicine & Surgery • Nature Conservation • Nursing • Operations Management • Painting • Pharmacy • Philosophy • Physiology • Photography • Physics • Political Studies • Polymer Technology • Psychology • Public Administration • Public Management • Public Relations Management • Quality Management • Quantity Surveying • Radiography (Diagnostic) • Restoration Ecology • Renewable Energy • Sculpture • Senior Phase Teaching • Social Work • Sociology • Software Development • Sport Management • Sport Science • Statistics • Support Services (IT) • Taxation • Textile Design & Technology • Tourism • Transport Economics • User Support Services (IT) • Veldfire Management • Visual Arts • Wood Technology • Youth Work • Zoology

Change the World

T 041 504 1111

E info@mandela.ac.za

myfuture.mandela.ac.za



EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 12 Mei 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!



4. Indien ons aanvaar dat hierdie voorstelling 'n ekonomie wat in ekwilibrium is voorstel, watter een van die volgende is waar?
- A NI < NP > NB
 B NI = NP = NB
 C NI > NP > NB
 D NI < NP < NB
5. Indien Vloei (C) die vloei van goedere en dienste verteenwoordig, sal Vloei (D) waarskynlik die volgende vloei verteenwoordig:
- A publieke goedere en subsidies
 B subsidies en belastings
 C publieke goedere en belastings
 D oordragbetalings en privaat goedere
6. Die volgende is geneem uit die SARB Kwartaalblad (Desember 2020).

R miljoen	2015	2016	2017	2018	2019
Vergoeding van werknemers	1 912 083	2 072 859	2 225 800	2 320 179	2 418 544
Netto bedryfsurplus	1 079 222	1 123 567	1 226 323	1 249 182	1 296 696
Verbruik van vaste kapitaal	560 416	617 969	638 782	1 249 182	713 078
Belasting op produksie	81 169	85 519	92 072	101 936	105 061
Subsidies op produksie	7 983	8 356	9 653	6 492	9 796
Belasting op produkte	440 102	482 772	497 335	545 558	564 866
Subsidies op produkte	15 126	15 270	17 084	12 951	10 821
Uittreksel uit KB601					

Die waarde van die BBP teen markpryse vir 2017 is:

- A R 5 451 124 miljoen
 B R 3 782 008 miljoen
 C R 5 077 628 miljoen
 D R 3 651 472 miljoen
7. Wat sal die verandering in verbruiksbesteding wees in 'n geslote ekonomie met geen owerheid, indien daar 'n toename van R4 000 000 in investering is, en die marginale geneigtheid om te verbruik (*mpc*) is 0,75?
- A -R16 000 000
 B -R1 600 000
 C R1 600 000
 D R16 000 000
8. Wat kan die staat doen indien die ekonomie tekens begin toon van inflasie, en hulle groei in die ekonomie wil verhoed?
- A Verhoog beide belastings en invoere.
 B Verlaag owerheidsbesteding en verhoog belasting.
 C Verhoog beide invoere en die verbruik van goedere en dienste.
 D Verlaag belastings en verhoog owerheidsbesteding.

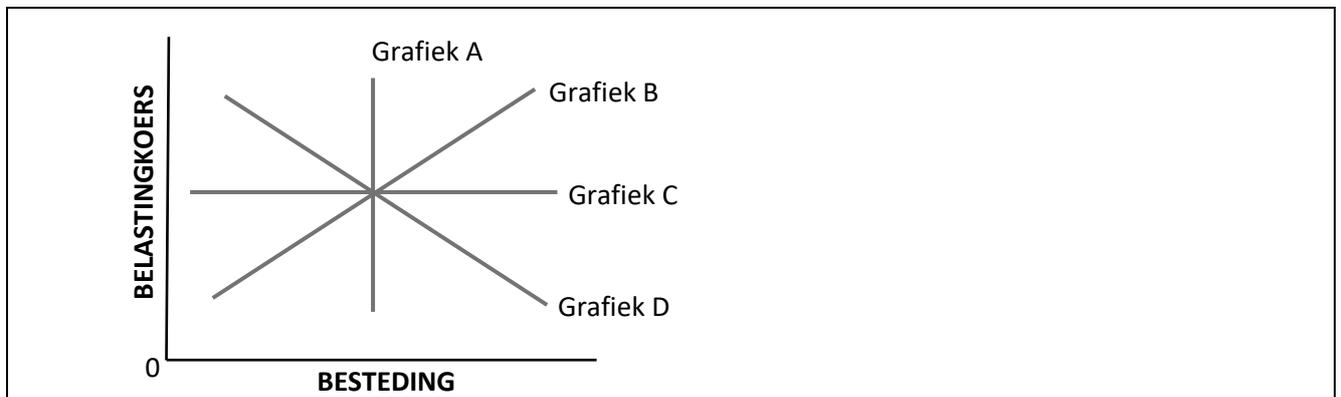
SAKESIKLUS

9. Die teenoorgestelde van 'n trog is die punt op die sakesiklus waar:
- A inflasie op sy laagste is.
 - B totale vraag en koste lei tot 'n afname in investering.
 - C totale ekonomiese aktiwiteite afneem.
 - D die werkloosheidskoers op sy laagste is.
10. Die fase tussen 'n piek en 'n trog op 'n sakesiklus kan die beste beskryf word as 'n:
- A herstellpunt.
 - B uitbreidingsfase.
 - C krimpingsfase.
 - D optimale punt van uitset.
11. Gedurende die groeifase is die ekonomiese groeikoers op 'n jaar-tot-jaarbasis:
- A negatief, teen 'n toenemende koers.
 - B negatief, teen 'n dalende koers.
 - C positief, teen 'n toenemende koers.
 - D positief, teen 'n dalende koers.
12. Professor Jan van Heerden skryf in die artikel SA se ekonomiese verlansaming is struktureel (<https://www.iol.co.za/business-report/opinion/opinion-sas-economic-slowdown-is-structural-29d10f0d-fb37-453d-88a7-a90e503eb6ef>) dat daar verskillende redes is waarom Suid-Afrika 'n strukturele verlansaming ervaar.
- Watter een van die volgende sal nie as 'n strukturele probleem beskou word nie?
- A Die meeste arbeiders in Suid-Afrika is swak opgelei omdat die primêre en sekondêre onderwysstelsel wanfunksioneel is.
 - B Die regeringstelsel funksioneer nie optimaal nie, want dit ly onder korrupsie en basiese dienste word nie voldoende gelewer nie.
 - C Vervaardigingsaanlegte kan nie opgeleide, toegewyde, vaardige werkers in diens neem wat met 'n hoë mate van doeltreffendheid en betroubaarheid die nodige goedere kan produseer wat buitelandse ondernemings benodig nie.
 - D 'n Toename in die geldvoorraad om staatsuitgawes te verhoog en die belastingkoers op beide individue en ondernemings te verlaag.
13. Die fase van 'n sakesiklus wat ontstaan na 'n trog en wanneer die groeikoers positief is, kan beskryf word as 'n _____-fase.
- A voorspoed
 - B krimpings
 - C resessie
 - D depressie
14. In 'n poging om ekonomiese groei aan te pas, kondig die owerheid 'n toename in belasting aan. Dit is 'n voorbeeld van 'n ...
- A uitbreidende fiskale beleid.
 - B inkrimpende fiskale beleid.
 - C uitbreidende monetêre beleid.
 - D inkrimpende monetêre beleid.

15. Watter een van die volgende veranderinge in totale vraag en totale aanbod sal lei tot 'n toename in ekonomiese groei?
- A 'n Toename in totale vraag terwyl totale aanbod konstant bly.
 - B 'n Toename in totale aanbod terwyl totale vraag konstant bly.
 - C 'n Afname in totale vraag en 'n afname in totale aanbod.
 - D 'n Toename in totale vraag en 'n toename in totale aanbod.

DIE OWERHEIDSEKTOR

16. Die BBP van Suid-Afrika teen huidige pryse vanaf 1985 tot 2025 word gepubliseer op www.statista.com. Die statistiek vir 2022 – 2025 word bereken deur gebruik te maak van:
- A historiese modelle.
 - B ekonometriese modelle.
 - C ekstrapolasie.
 - D bewegende gemiddeldes.
17. Watter grafiek toon BTW die beste?



- A Grafiek A
 - B Grafiek B
 - C Grafiek C
 - D Grafiek D
18. 'n Groot aantal visspesies het uitgesterf as gevolg van oorbevissing. Visse in die oseaan kan dus die beste gesien word as 'n:
- A gemeenskaplike goedere.
 - B publieke goedere.
 - C kollektiewe goedere.
 - D meriete goedere.
19. Die regering besluit om die entstof vir Covid-19 gratis aan alle lede van die gemeenskap beskikbaar te stel. Die entstof kan gesien word as 'n:
- A gemeenskaplike goedere.
 - B publieke goedere.
 - C kollektiewe goedere.
 - D meriete goedere.

- 20.** Watter een van die volgende is nie 'n rede waarom die regering meriete goedere en dienste sal lewer nie?
- A** Om verbruik aan te moedig sodat positiewe eksternaliteite van verdienstelike goedere bereik kan word.
 - B** Om die onvoldoende informasie en inligting wat verband hou met verdienstelike goedere te oorkom.
 - C** Daar word geglo dat die verbruik van meriete goedere positiewe eksternaliteite genereer – waar die private voordeel uit verbruik die sosiale voordeel oorskry.
 - D** Omdat die regering van mening is dat verbruik nie net gebaseer moet wees op die vermoë om vir 'n produk of diens te betaal nie.
- 21.** Die regering besluit om meer windplase te bou om elektrisiteit op te wek. Watter een van die volgende word geklassifiseer as 'n eksterne koste eerder as 'n private koste?
- A** Die prys van die grond waarop die plaas gebou is.
 - B** Die uitgawes aangegaan vir die installering van die windturbines.
 - C** Uitgawes verbonde aan die vervaardiging van windturbines.
 - D** Laer eiendomspryse in die omgewing.
- 22.** Wanneer die regering goedere en dienste bekom vir toekomstige gebruik, word dit geklassifiseer as:
- A** staatsbesteding.
 - B** owerheidsbelegging.
 - C** monetêre beleid.
 - D** fiskale beleid.
- 23.** Watter een van die volgende is nie 'n rede vir staatsbesteding nie?
- A** Om goedere en dienste te lewer wat nie deur die private sektor gelewer word nie.
 - B** Om verbeterings aan die vraagkant van die makro-ekonomie te bewerkstellig, soos besteding aan onderwys en opleiding om arbeidsproduktiwiteit te verbeter.
 - C** Om subsidies te lewer aan bedrywe wat moontlik finansiële ondersteuning vir hul bedryf of uitbreiding benodig.
 - D** Om inkomste te help herverdeel en maatskaplike welsyn te bevorder.

BUITELANDSE VALUTAMARKTE

- 24.** Watter een van die volgende beskryf die voordeel van internasionale handel die beste?
- A** Internasionale handel moedig 'n land aan om te spesialiseer in die vervaardiging van die goedere en dienste wat hy teen 'n hoër prys kan lewer, wat sodoende die winsgeleentheid verhoog as gevolg van hoër verkooppriese.
 - B** Internasionale handel verminder mededinging en verhoog wêreldpryse, wat voordele vir verbruikers bied deur die koopkrag van hul eie inkomste te verhoog, wat lei tot 'n toename in produsentesurplus.
 - C** Die kwaliteit van goedere en dienste kan toeneem namate mededinging, innovasie, ontwerp en die toepassing van nuwe tegnologie aanmoedig word.
 - D** Plaaslike produsente, wat moontlik 'n unieke produk lewer wat die plaaslike mark se behoeftes voorsien, kan hul produkte teen hoër pryse verkoop omdat verbruikers nie belangstel in goedkoper invoere nie.

25. Land X en Land Y produseer albei twee sjokolades, FOMO's en YOLO's. Hul potensiele produksie, met behulp van al die hulpbronne, word in die volgende tabel getoon:

	LAND X	LAND Y
FOMO	300	350
YOLO	60	210

In hierdie voorbeeld het Land Y:

- A 'n absolute voordeel in albei produkte en 'n vergelykende voordeel in YOLO's.
 - B 'n absolute nadeel in albei produkte en 'n vergelykende voordeel in YOLO's.
 - C 'n absolute voordeel in albei produkte en 'n vergelykende nadeel in FOMO's.
 - D 'n absolute nadeel in albei produkte en 'n vergelykende voordeel in FOMO's.
26. Moontlike redes vir 'n surplus op die lopende rekening is:

- (a) Surplus van besparing oor beleggings.
- (b) Beduidende mededingende voordeel op lang termyn.
- (c) Langtermyn styging in wêreldwye pryse van hoofuitvoergoedere.
- (d) Strukturele toename in netto beleggingsinkomste.

Watter van die moontlikhede is WAAR?

- A (a), (c) en (d)
- B (b) en (d)
- C Slegs (c)
- D (a), (b), (c) en (d)

Beantwoord vrae 27 en 28 gebaseer op hierdie syfers.

Op 8 Maart 2021 was ZAR1.000 = €0,054. Op 11 Maart 2021 was ZAR1.000 = €0,056.

27. Die Rand het _____ teen die Euro.
- A gedevalueer
 - B gerevalueer
 - C gedepresieer
 - D geappresieer
28. Op 11 Maart 2021 sal invoere van €1 000:
- A R661,38 meer kos.
 - B R661,38 minder kos.
 - C dieselfde kos.
 - D onmoontlik wees om te bereken.

29. Om die tekort op die lopende rekening te verminder, moet die regering ingryp.

- (a) Verminder verbruikersbesteding.
- (b) Verhoog verbruikersbesteding.
- (c) Aanbodkantbeleide om mededingendheid te verbeter.
- (d) Vraagkantbeleide om mededingendheid te verbeter.
- (e) Devaluasie van die wisselkoers.
- (f) Herwaardering van die wisselkoers.

Die beste beleide om die tekort op die lopende rekening te verminder, is:

- A** (a), (c) en (f)
- B** (b), (d) en (e)
- C** (b), (d) en (f)
- D** (a), (c) en (e)

30. As gevolg van die implementering van nuwe tegnologie, ervaar Land H 'n toename in produktiwiteit. Dit sal Land H se geldeenheid laat _____ omdat goedere teen 'n _____ prys geproduseer word.

- A** appresieer; laer
- B** depresieer; laer
- C** appresieer; hoër
- D** depresieer; hoër

#KiesUP

Maak jou toekomsdrome waar #KiesUP



Ons grade word **internasionaal** erken.



Ons **alumni** is baie gesog.



Ons het **ondersteuningsprogramme** om ons studente te help om suksesvol te wees.



Ons help om jou **voor te berei** op die **wêreld van werk**.

Jou toekoms maak saak.

www.up.ac.za/programmes



UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Make today matter

www.up.ac.za

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 11 Mei 2022

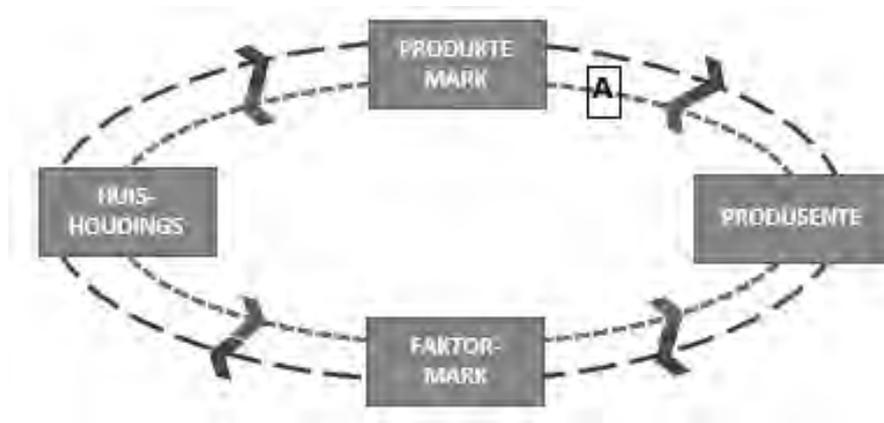
Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!



DIE SIRKELVLOEI

Bestudeer die volgende grafiese voorstelling en beantwoord vrae 1 tot 8.



1. Dit is 'n voorbeeld van 'n ekonomiese:
 - A skedule.
 - B module.
 - C model.
 - D grafiek.

2. Watter een van die volgende sal as faktorinkomste vir huishoudings geklassifiseer word?
 - A SASSA-toekenning.
 - B Werkloosheidstoelaag.
 - C Sakgeld wat aan kinders betaal word.
 - D Rente ontvang op 'n vaste deposito.

3. Die vloei wat as A geïdentifiseer is, toon die vloei van:

- A produksiefaktore.
- B die vergoeding van produksiefaktore.
- C goedere en dienste.
- D die vergoeding vir goedere en dienste.

4. Aanvaar dat die regering by hierdie grafiese voorstelling gevoeg word. Dit sal lei tot 'n toename in die verbruik van:

- (i) plaaslike goedere en dienste.
- (ii) ingevoerde goedere en dienste.
- (iii) plaaslike produksiefaktore.
- (iv) ingevoerde produksiefaktore.

- A (i) en (ii)
- B (ii) en (iii)
- C (iii) en (iv)
- D (i) en (iv)

5. Die faktormark is enige plek waar:

- A huishoudings produkte verkoop en besighede produkte koop.
- B huishoudings hulpbronne verkoop en besighede hulpbronne koop.
- C besighede hulpbronne verkoop en huishoudings hulpbronne koop.
- D besighede produkte verkoop en huishoudings produkte koop.

6. In hierdie voorstelling van die ekonomie word die vloei van goedere en dienste getoon as 'n:
- A anti-kloksgewyse werklike vloei.
 - B anti-kloksgewyse geldvloei.
 - C kloksgewyse werklike vloei.
 - D kloksgewyse geldvloei.
7. Geld wat van die regering na maatskappye en na huishoudings vloei, staan onderskeidelik bekend as:
- A subsidies en oordragbetalings.
 - B oordragbetalings en subsidies.
 - C belasting en beleggings.
 - D beleggings en belasting.
8. Al die volgende, behalwe EEN, is 'n voorbeeld van die geldvloei tussen die regering en maatskappye. Watter een is die uitsondering?
- A Nie-rentedraende lenings.
 - B Leningswaarborge.
 - C Belastingtoegewings.
 - D Openbare fasiliteite verskaf teen 'n lae winsmarge.

Die volgende is 'n uittreksel uit die SARB Kwartaalblad (Desember 2020). Beantwoord vrae 9 en 10.

R miljoen	2019	2020
Vergoeding van werknemers	2 734 173	2 655 034
Netto bedryfsurplus	1 473 181	1 481 097
Verbruik van vaste kapitaal	725 794	753 852
Belasting op produksie	117 394	119 138
Subsidies op produksie	11 256	11 249
Belasting op produkte	580 753	538 007
Subsidies op produkte	15 006	14 804

Uittreksel uit KB601

9. Die verskil tussen die bruto toegevoegde waarde teen faktorkoste en die bruto toegevoegde waarde teen basiese pryse vir 2020, is:
- A 107 889
 B 130 387
 C 523 203
 D 552 811
10. Watter van die volgende is NIE by die netto bedryfsurplus ingesluit nie?
- A Maandelikse betalings wat huurders aan verhuurders maak.
 B Lone en salarisse wat huishoudings ontvang.
 C Rente wat huishoudings ontvang op die besparing van deposito's.
 D Waardevermindering van huureiendomme.

Die volgende is 'n uittreksel uit die SARB Kwartaalblad (Desember 2020). Beantwoord vrae 11, 12 en 13.

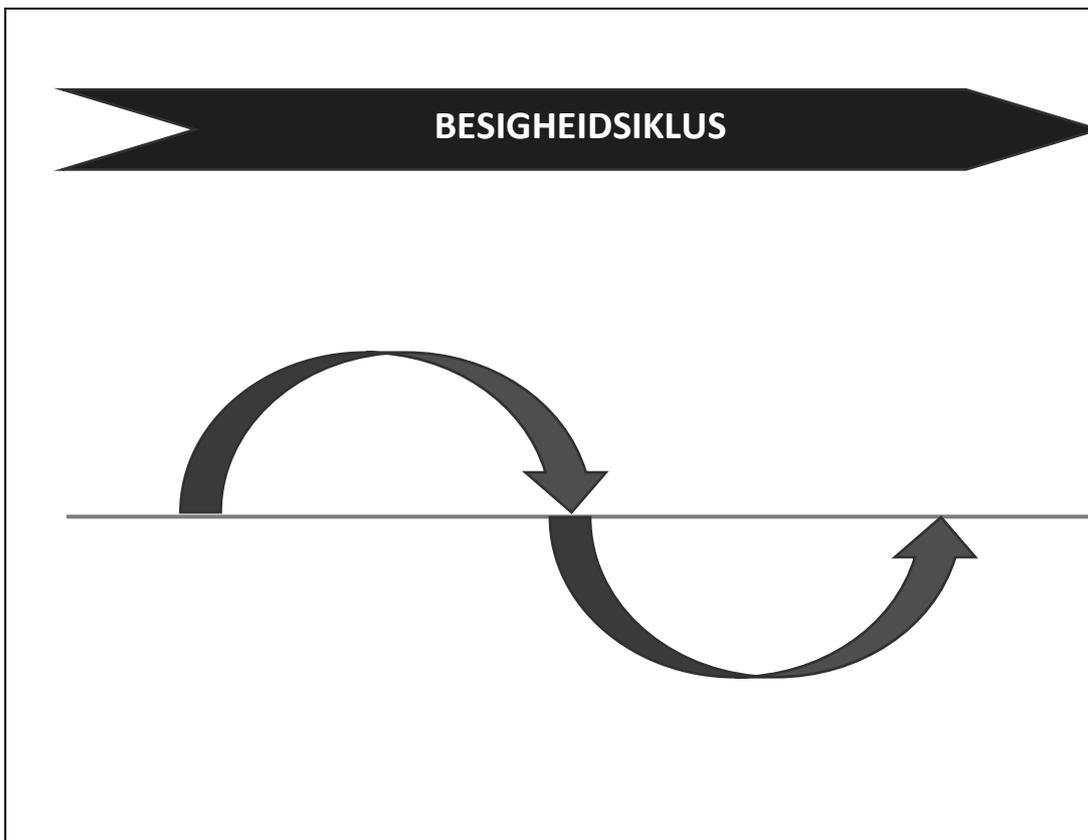
R miljoen	2013	2015	2018	2020
Bruto nasionale inkomste teen markpryse	3 775 107	4 319 512	5 208 245	5 428 519
Reële bruto nasionale inkomste	4 201 574	4 319 512	4 484 716	4 377 699

Uittreksel uit KB601

11. Ten einde die BNI per capita te bereken, moet die:
- A BBP verminder word wanneer pryse styg en vermeerder word wanneer pryse daal.
 - B BNI gedeel word deur die aantal burgers van 'n land.
 - C werklike BNI vermenigvuldig word met die BBP-deflator.
 - D BNI gebaseer word op pryse wat tydens 'n basisjaar gehef is.
12. Watter jaar is die basisjaar?
- A 2013
 - B 2015
 - C 2018
 - D 2020
13. Bereken die BBP-deflator vir 2013.
- A -426 467
 - B +426 467
 - C +11.3%
 - D +10.2%

BESIGHEIDSIKLUSSE

Bestudeer die volgende voorstelling van die besigheidsiklus en beantwoord vrae 14 tot 19.



14. 'n Tipiese besigheidsiklus gaan deur vier fases, naamlik:
- A herstel, optimalisering, regressie en groei.
 - B vraag, aanbod, ewewig en balans.
 - C piek, depressie, agteruitgang en helling.
 - D piek, resessie, trog en uitbreiding.
15. Die fase tussen die trog en 'n piek kan die beste beskryf word as:
- A 'n herstpunt.

- B 'n uitbreidingsfase.
- C 'n inkrimpingsfase.
- D 'n optimale uitsetpunt.

16. Gedurende die resessiefase is die ekonomiese groeikoers op 'n jaar-tot-jaar basis:

- A negatief, teen 'n stygende koers.
- B negatief, teen 'n dalende koers.
- C positief, teen 'n stygende koers.
- D positief, teen 'n dalende koers.

17. Die verlaging in ekonomiese aktiwiteite weens die inperkingstydperke tydens COVID-19 kan die beste beskryf word as die gevolge van:

- A eksogeniese redes.
- B endogeniese redes.
- C strukturele redes.
- D monetêre redes.

18. In 'n poging om die ekonomie te stimuleer deur middel van fiskale maatreëls moet die regering:

- A staatsbesteding verhoog.
- B staatsbesteding verlaag.
- C die geldvoorraad verhoog.
- D die geldvoorraad verlaag.

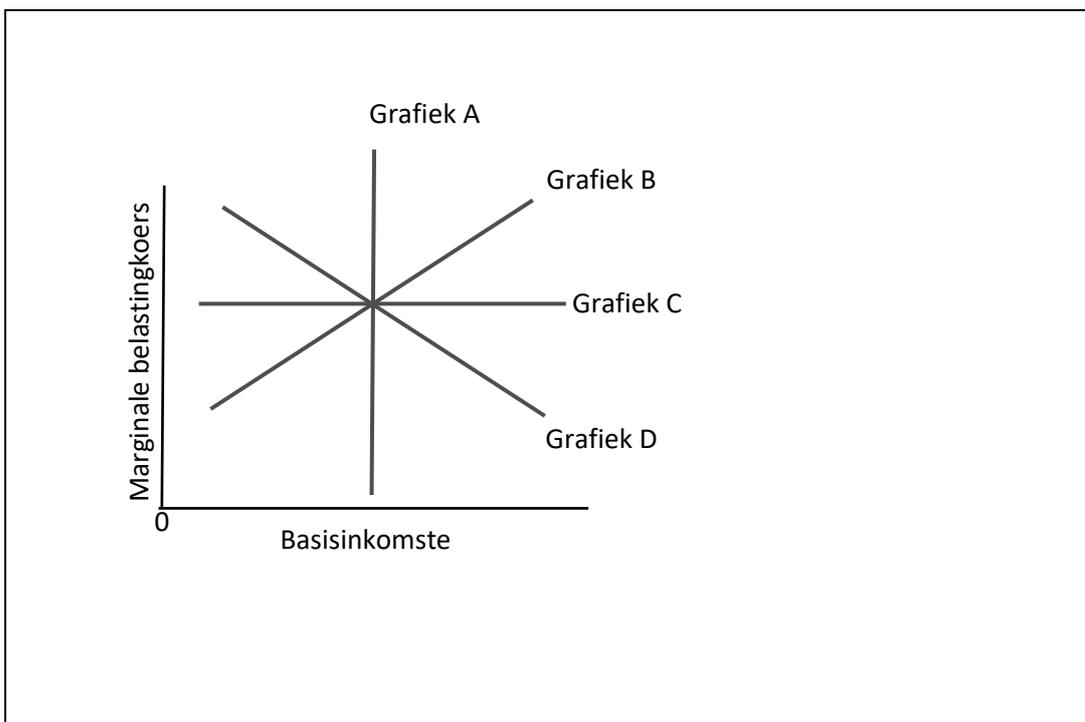
19. Watter een van die volgende veranderinge in totale vraag en totale aanbod sal lei tot 'n afname in ekonomiese groei?

- A 'n Toename in totale vraag terwyl totale aanbod konstant bly.
- B 'n Toename in totale aanbod terwyl die totale vraag konstant bly.

- C 'n Afname in totale vraag en 'n afname in totale aanbod.
- D 'n Toename in totale vraag en 'n toename in totale aanbod.

DIE OPENBARE SEKTOR

20. Die SARB pas die nasionale inkomstestatistieke aan in elke nuwe uitgawe van die SARB Kwartaalblad. Die statistieke, soos aangepas vir die jare voor 2022, word bereken met behulp van:
- A historiese data.
 - B ekonometriese modelle.
 - C ekstrapolasie.
 - D bewegende gemiddeldes.
21. Watter grafiek beeld belasting op maatskappye uit?



- A Grafiek A
- B Grafiek B
- C Grafiek C
- D Grafiek D

22. Die regering koop meer maskers en gee dit aan landsburgers vir persoonlike beskerming tydens die COVID-19-pandemie. Dit word geklassifiseer as:

- A regeringsbesteding.
- B staatsbelegging.
- C monetêre beleid.
- D fiskale beleid.

23. Die regering vervaardig openbare goedere. Watter van die volgende eienskappe is nodig vir goedere of dienste om as openbare goedere geklassifiseer te word?

- (i) Wedywering
- (ii) Nie-wedywering
- (iii) Uitsluitbaarheid
- (iv) Nie-uitsluitbaarheid

- A Slegs (i)
- B (i) en (ii)
- C (i) en (iii)
- D (ii) en (iv)

24. Dit is die rol van die regering om hulpbronne te herallokeer, vanaf die produksie van private goedere tot die produksie van openbare goedere. Hoe vervul die regering hierdie rol?

- A Die regering sal die private vraag na private goedere verhoog.
- B Die regering sal belasting op huishoudings en private ondernemings verhoog.
- C Die regering sal staatsbesteding verminder.
- D Die regering sal staatsbelegging verminder.

25. Watter een van die volgende is waar? In 'n vrye mark sal daar 'n:
- A oorverbruik van meriete goedere en onderverbruik van demeriete goedere wees.
 - B oorverbruik van beide meriete goedere en demeriete goedere wees.
 - C onderverbruik van meriete goedere en oorverbruik van demeriete goedere wees.
 - D onderverbruik van beide meriete goedere en demeriete goedere wees.
26. Watter een van die volgende stellings met betrekking tot kwasi-openbare goedere is verkeerd?
- A Kwasi-openbare goedere het eienskappe van beide openbare en private goedere.
 - B Die private sektor bied alle kwasi-openbare goedere aangesien die regering nie die inisiatief het om dit te produseer nie.
 - C Die regering sal kwasi-openbare goedere produseer, aangesien die private sektor te min hulpbronne aan hul produksie toeken.
 - D Kwasi-openbare goedere sluit goedere en dienste soos onderwys, paaie, polisie, brandbestryding, museums, voorkomende medisyne en afvalverwydering in.

VALUTAMARKTE

27. Watter een van die volgende beskryf 'n voordeel van internasionale handel die beste?
- A Internasionale handel moedig 'n land aan om te spesialiseer in die vervaardiging van daardie goedere en dienste wat hy teen 'n hoër koste kan produseer en sodoende kan die winsgeleentheid verhoog as gevolg van hoër verkooppriese.
 - B Internasionale handel verlaag mededinging en verhoog wêreldpryse, wat voordele aan verbruikers bied deur die koopkrag van hul eie inkomste te verhoog en dit lei tot 'n styging in produsentesurplus.
 - C Die kwaliteit van goedere en dienste kan toeneem namate mededinging innovasie, ontwerp en die toepassing van nuwe tegnologieë aanmoedig.
 - D Plaaslike produsente wat 'n unieke produk kan verskaf wat aangepas is om aan die behoeftes van die plaaslike mark te voldoen, kan hul produkte teen hoër pryse verkoop omdat verbruikers nie in goedkoper invoere sal belangstel nie.

28. Jabu en Jessica werk in 'n klein fabriek waar hulle poppe vir die uitvoermark maak. Jessica kan 22 eenhede van Pop A en 26 eenhede van Pop B op een dag maak. Jabu kan 20 eenhede van Pop A en 12 eenhede van Pop B op een dag maak. Volgens die inligting wat verskaf word moet:
- A Jabu glad nie poppe produseer nie.
 - B beide voortgaan om die aantal eenhede wat hulle tans produseer, te produseer.
 - C Jessica spesialiseer in Pop A en Jabu moet spesialiseer in Pop B.
 - D Jabu spesialiseer in Pop A en Jessica moet spesialiseer in Pop B.

Bestudeer die volgende inligting en beantwoord vrae 29 en 30.

Februarie 2020	€ 1.00 : R17.50
Februarie 2021	€ 1.00 : R18.50

29. Vanaf Februarie 2020 tot Februarie 2021 het die Rand _____ teenoor die Euro.
- A geappresieer
 - B gedepresieer
 - C gedevalueer
 - D Gerevalueer
30. In albei jare het 'n Suid-Afrikaanse maatskappy 100 000 kg tee uit Europa ingevoer teen €10 per kg. Invoerbelasting word bereken teen 10 sent per kg. Wat sal die verskil wees tussen die invoerbelasting wat elke jaar betaalbaar is?
- A R0
 - B R1.00
 - C R100 000
 - D R1 000 000

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

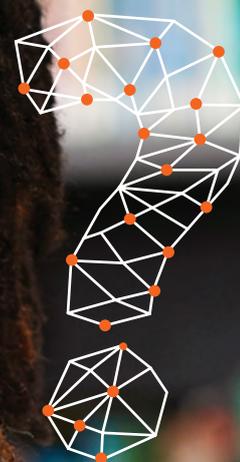
Datum: 04 Aug 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!



BE CLEAR ABOUT YOUR FUTURE



C

Choose

your subjects wisely in Grade 9

L

Learn

well in Grade 10

E

Earn

the good marks you need to go to university in Grade 12

A

Apply

early with those marks in Grade 12

R

Register

to study at UJ if you are accepted

A leader on our continent. **UJ. Fourth in South Africa.**

Fifth in Africa: Quacquarelli Symonds (QS) World University Rankings.

For more information, visit future.uj.mobi

The Future Reimagined

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2021 – GRAAD 12

EKONOMIE

RONDE 2

BESKERMING EN VRYE HANDEL

1. Op 30 April 2021 skryf Halima Gikandi in 'n artikel op www.Pri.org dat Suid-Afrika se hervatting van COVID-19-inentings saamgeval het met 1,1 miljoen ekstra entstofdosisse wat plaaslik deur die Suid-Afrikaanse maatskappy Aspen Pharmacare vervaardig is.

Dit is 'n voorbeeld van:

- A die regulering van nasionale handel.
 - B invoervervanging.
 - C beskerming.
 - D uitvoerbevordering.
2. Watter een van die volgende beskrywings rakende handelsooreenkomste is korrek?
- A 'n Eensydige handelsooreenkoms vind plaas wanneer twee of meer lande handelsbeperkings op 'n spesifieke land oplê en geen ander land reageer hierop nie.
 - B Bilaterale handelsooreenkomste kom voor waar twee lande ooreenkom om handelsbeperkings te verslap om sakegeleenthede tussen hulle uit te brei deur tariewe te verlaag en mekaar voorkeurhandelsstatus te verleen.
 - C Multilaterale handelsooreenkomste verwys na ooreenkomste deur meer as een land en dek 'n groter geografiese gebied, wat die ondertekenaars 'n groter mededingingsvoordeel bied.
 - D 'n Nie-laterale handelsooreenkoms standaardiseer regulasies, arbeidsstandaarde en beskerming van die omgewing, wat die regulasies verminder en die land se uitvoerders 'n mededingende voordeel bo sy buitelandse mededingers gee.
3. Kwotas en tariewe is instrumente wat gebruik kan word om plaaslike markte te beskerm.

'n Tarief verskil van 'n kwota in die sin dat 'n tarief verwys na:

- A invoere en kwotas na uitvoere.
- B uitvoere en kwotas na invoer.
- C 'n heffing gehel op uitvoere, waar kwotas die aantal goedere wat uitgevoer kan word, beperk.
- D 'n heffing gehel op invoere, waar kwotas die aantal goedere wat ingevoer kan word, beperk.

4. Suid-Afrika stel 'n invoerkwota of tarief in op Franse wyn. Dit lei tot 'n toename in die prys van wyn in die algemeen.

Wat sal waarskynlik die uitwerking op huishoudelike wynverbruikers en plaaslike wynkelders wees?

- A Plaaslike wynverbruikers sal benadeel word deur die styging in pryse, en plaaslike wynkelders sal voordeel trek uit die hoër pryse.
- B Beide plaaslike wynverbruikers en plaaslike wynkelders sal negatief geraak word, maar daarvoor word vergoed deur 'n afname in sterftes as gevolg van motorongelukke.
- C Beide plaaslike wynverbruikers en plaaslike wynprodusente sal negatief geraak word as gevolg van die vermindering van mededinging van die buiteland.
- D Plaaslike wynverbruikers sal geraak word, maar die plaaslike wynprodusente sal besigheid verloor as gevolg van die hoër pryse.

DIE DINAMIEK VAN ONVOLMAAKTE MARKTE

5. Watter EEN van die volgende is die beste voorbeeld van ondernemings in 'n perfekte mededingende mark?



A

B

C

D

6. Wat is die maksimum wins wat die fabriek uit die produksie kan behaal?

Hoeveelheid (Q)	Marginale Inkomste (MR)	Marginale koste (MC)	Marginale Wins (MP)	Totale Wins (TP)
1	1200	500		
2	1000	275		
3	800	225		
4	600	250		
5	400	400		
6	200	850		
7	0	1500		
8	-200	2400		

- A R2 000 as hy 4 eenhede lewer, want $MR > MC$.
- B R2 350 as hy 5 eenhede lewer, want $MR > MC$.
- C R2 350 as hy 5 eenhede produseer, want $MR = MC$.
- D R1 700 as hy 6 eenhede lewer, want $MR < MC$.

7. Bereken die marginale koste (MC) en marginale inkomste (MR) wanneer die produksie styg van 3 tot 4 eenhede.

Hoeveelheid (Q)	Prys (P)	Totale Inkomste (TR)	Totale koste (TC)
1	1 200	1 200	500
2	1 100	2 200	750
3	1 000	3 000	1 000
4	900	3 600	1 250
5	800	4 000	1 650
6	700	4 200	2 500
7	600	4 200	4 000
8	500	4 000	6 400

	MARGINALE KOSTE (MC)	MARGINALE INKOMSTE (MR)
A	400	400
B	250	600
C	200	850
D	350	900

8. As 'n inset deur 'n firma besit en gebruik word, dan is die:
- A eksplisiete koste nul.
 - B implisiete koste nul.
 - C geleentheidskoste nul.
 - D ekonomiese koste nul.
9. Watter van die volgende korttermyn-kostekurwes daal voortdurend namate die produksie toeneem?
- A Gemiddelde totale koste
 - B Grenskoste
 - C Gemiddelde vaste koste
 - D Gemiddelde veranderlike koste
10. Watter van die volgende is korrek?
- A Perfekte kompetisie is wanneer 'n paar ondernemings homogene goedere vervaardig.
 - B Monopolistiese mededinging is wanneer baie ondernemings gedifferensieerde goedere vervaardig.
 - C Oligopolie is wanneer baie ondernemings gedifferensieerde goedere vervaardig.
 - D Monopolie is wanneer een onderneming homogene goedere vervaardig.

MARKMISLUKKINGS

11. Watter een van die volgende omstandighede toon NIE markmislukking nie?
- A Verkopers en kopers in die mark het toegang tot belangrike inligting wat die besluitneming van 'n koper sal beïnvloed.
 - B Die mark het nie mededinging nie, omdat een of enkele verskaffers 'n buitensporige hoeveelheid mag binne die mark het.
 - C Die verbruik van 'n individu beïnvloed nie die vermoë van 'n ander om toegang tot daardie goed of diens te hê nie, en sommige individue trek voordeel uit die goed wat aangebied word.
 - D Koste en voordele is nie in balans vir verskaffers in die mark nie.

- 12.** Watter van die volgende word as markmislukkings beskou?
- (i) Lug- en geraasbesoedeling, aangesien dit koste aan derde partye meebring.
 - (ii) Openbare onderwys, as gevolg van belastingkoste vir belastingbetalers.
 - (iii) Aanlyninkopies, as gevolg van beperkte internettoegang en inligting.
 - (iv) Openbare biblioteek waar boeke gratis geleen kan word.
- A** (i), (iii) en (iv)
B (i), (ii) en (iv)
C (ii) en (iii)
D (i), (ii), (iii) en (iv)
- 13.** Watter van die volgende kan gesien word as maniere waarop ondernemings en die regering reageer op markmislukkings?
- (i) Aangewese rookareas in restaurante.
 - (ii) Voedingsinligting word op voedsel-etikette aangedui.
 - (iii) Advertensietyd word op radio verkoop.
 - (iv) Betaalde parkering op die lughawe.
- A** (i), (ii) en (iii)
B (ii) en (iv)
C (ii), (iii) en (iv)
D (iii) en (iv)
- 14.** Watter van die volgende kan gesien word as die gevolge/resultate van markmislukkings?
- (i) Geen onderneming is bereid om 'n goed of diens te lewer nie, alhoewel daar 'n vraag is.
 - (ii) Die onderneming kan 'n monopolie wees en kan die aanbod beperk om pryse hoog te hou.
 - (iii) As gevolg van belasting, oorproduseer boere goedere aansienlik en gevolglik moet baie daarvan weggegooi word.
 - (iv) Die samelewing verkry 'n voordeel wat nie direk deur die verbruiker van die goed betaal word nie.
- A** (i), (iii) en (iv)
B (i), (ii) en (iv)
C (ii) en (iii)
D (i), (ii), (iii) en (iv)

DIE DINAMIEK VAN PERFEKTE MARKTE

- 15.** Perfekte kompetisie is 'n bedryf met:
- A** baie kopers en baie verkopers.
B slegs een of twee kopers, maar baie verkopers.
C baie kopers, maar slegs een of twee verkopers.
D slegs een of twee kopers en een of twee verkopers.

16. Clear Water Ltd. is 'n volmaakte mededingende onderneming.

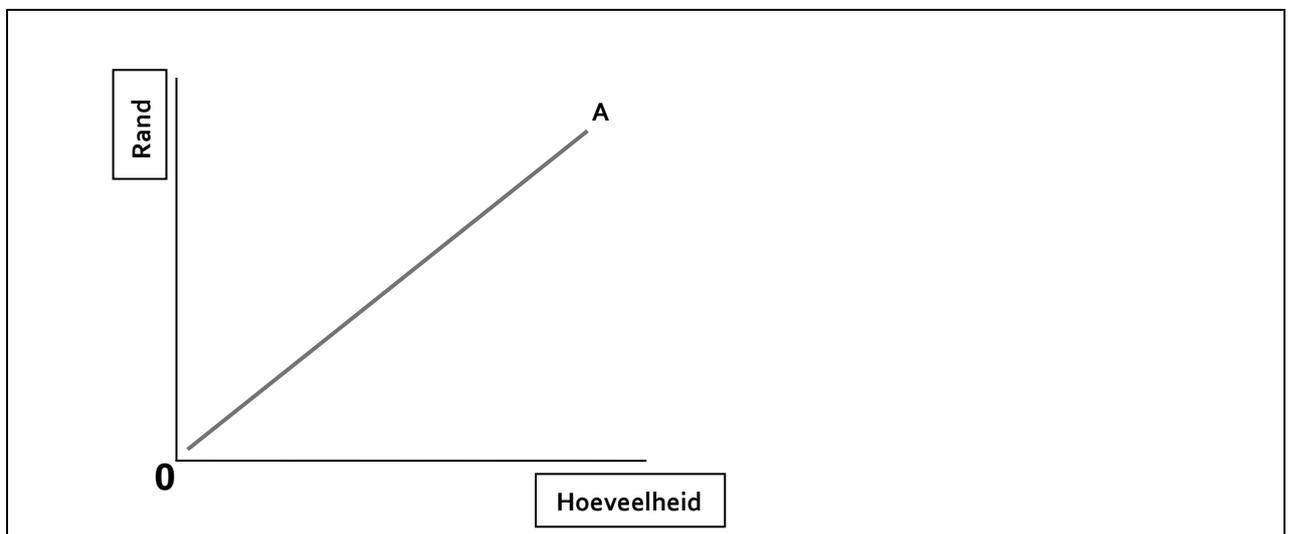
Die vraagelastisiteit na water van Clear Water Ltd. is:

- A gelyk aan die prys van water.
- B eenheidselasties.
- C oneindigend elasties.
- D nul.

17. Flipper Good verkoop gebraaide vis en werk in 'n volmaak mededingende omgewing. Om hul ekonomiese wins te maksimeer, sal hulle hul gebraaide vis verkoop:

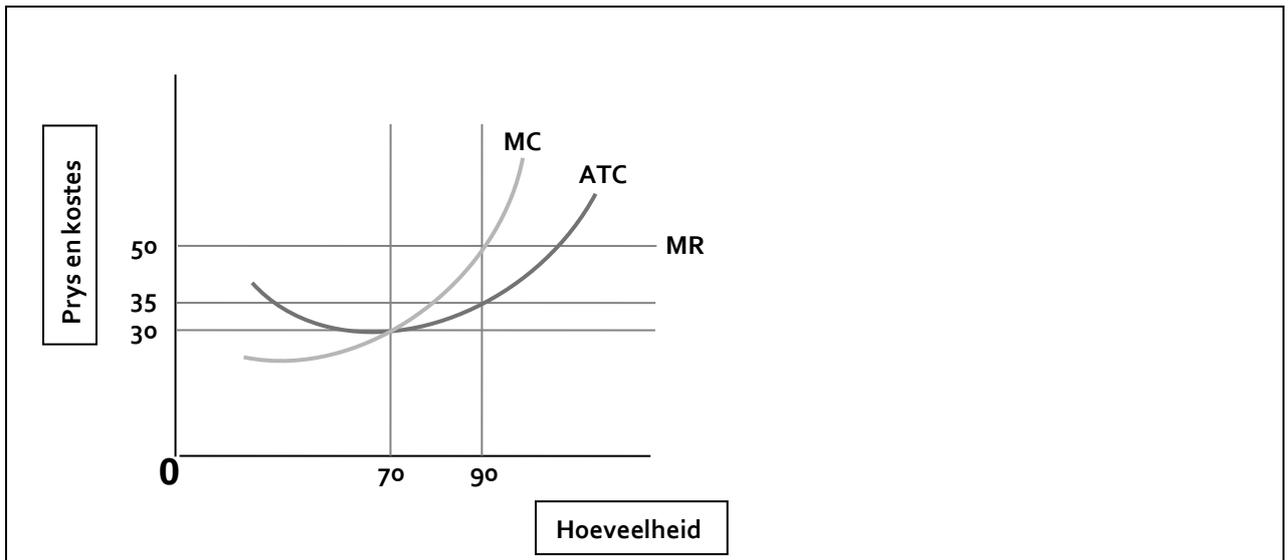
- A teen die markprys.
- B bo die markprys.
- C onder die markprys.
- D teen totale markprys.

18. Die volgende grafiek toon die totale inkomstelyn van Charlie's Chocolates. Charlie's Chocolates funksioneer in 'n _____ mark.



- A monopolistiese kompetisie
- B monopolie
- C oligopolie
- D perfekte mededingende

Die volgende grafiek toon die marginale koste en die gemiddelde totale kostekurwes van Firma T.



19. In hierdie grafiek maak die firma 'n:

- A wins van $(90 \times 50) - (90 \times 35)$.
- B verlies van $(90 \times 35) - (90 \times 50)$.
- C wins van $(90 \times 35) - (70 \times 35)$.
- D verlies van $(70 \times 35) - (90 \times 35)$.

DIE SIRKELVLOEI, NASIONALE AGGREGATE EN SAKESIKLUSSE

20. Gedurende die _____ fase van die sakesiklus is die snelheid van geldvoorraad en belegging hoog.

- A uitbreiding
- B herstel
- C resessie
- D depressie

21. Watter een van die volgende beskryf 'n volledige sakesiklus die beste?

- A Uitbreiding, piek, resessie, depressie, trog, herstel.
- B Uitbreiding, resessie, depressie, herstel.
- C Depressie, resessie, uitbreiding, herstel.
- D Depressie, trog, resessie, uitbreiding, piek, herstel.

22. Waar kan inspuittings gevind word in die standaard sirkulêre vloei-model van die makro-ekonomie van 'n land?

- A Huishoudings
- B Produsente
- C Produkmark
- D Produksiefaktormark

- 23.** Die vlak van ekonomiese aktiwiteit in 'n land sal:
- A** verander ongeag veranderinge in inspuittings of onttrekkings.
 - B** groei as die waarde van inspuittings groter is as die waarde van onttrekkings.
 - C** vermeerder as $S + T - M = I + G - X$.
 - D** groei as daar geen invloed uit die finansiële, buitelandse en regeringsektor is nie.
- 24.** Suid-Afrika het dokters na Botswana gestuur om die verspreiding van COVID-19 te beperk.
- Die vergoeding wat aan hulle betaal word:
- A** het geen invloed op die nasionale syfers van Suid-Afrika nie.
 - B** het geen invloed op die nasionale syfers van Botswana nie.
 - C** sal by die BNP van Suid-Afrika gevoeg word.
 - D** sal by die BNP van Botswana gevoeg word.

DIE OPENBARE SEKTOR, VALUTAMARK, WISSELKOERSE EN DIE BETALINGSBALANS

- 25.** Watter van die volgende is nie 'n tipiese makro-ekonomiese kwessie nie?
- A** 'n Situasië van voortdurend stygende pryse van kommoditeite en produksiefaktore.
 - B** Periodieke skommeling in die vlakke van ekonomiese of sakebedrywigheide.
 - C** Die neiging in die land se totale produksie oor die korttermyn.
 - D** Die koers waarteen 'n land se ekonomie vir 'n ander geldeenheid verruil word.
- 26.** Watter een van die volgende kan gesien word as 'n manier waarop die regering ekonomiese groei kan beïnvloed deur middel van beleid aan die aanbodkant?
- A** Verminder belasting om die besteebare inkomste te verhoog en besteding aan te moedig.
 - B** Verlaging van die repokoers.
 - C** Beïnvloed die bereidwilligheid om te werk.
 - D** Privatisering en deregulering.
- 27.** Die betalingsbalans van Land C toon 'n handelsoorskot.
- Dit beteken daar is 'n:
- A** netto invloei van binnelandse valuta vanaf buitelandse markte.
 - B** netto invloei van buitelandse valuta vanaf buitelandse markte.
 - C** werklike uitvloei van binnelandse valuta uit buitelandse markte.
 - D** werklike uitvloei van buitelandse valuta uit buitelandse markte.
- 28.** Op 30 Maart 2021 skryf Reuters in 'n artikel dat Suid-Afrika 'n invloei van direkte buitelandse beleggings (FDI) van 16,0 miljard rand aangeteken het (www.reuters.com).
- Watter een van die volgende word nie as direkte buitelandse beleggings gesien nie?
- A** 'n Buitelandse belegger koop aandele in 'n maatskappy in Suid-Afrika.
 - B** 'n Buitelandse belegger stig 'n nuwe maatskappy in Suid-Afrika.
 - C** 'n Buitelandse belegger brei die bedryf van 'n bestaande maatskappy in Suid-Afrika uit.
 - D** 'n Buitelandse belegger leen fondse by 'n maatskappy in Suid-Afrika.

- 29.** Die waardering van die Suid-Afrikaanse Rand teenoor die Yen sal lei tot 'n:
- A** afname in Suid-Afrika se uitvoere na Japan, en die saldo op Suid-Afrika se lopende rekening sal verswak.
 - B** afname in Suid-Afrika se invoere vanaf Japan, en die saldo op Suid-Afrika se lopende rekening sal verbeter.
 - C** toename in uitvoere van Suid-Afrika na Japan, en 'n verbetering van die saldo op Suid-Afrika se lopende rekening.
 - D** toename in Japan se invoere vanaf Suid-Afrika, en 'n verswakking van Suid-Afrika se finansiële rekening.
- 30.** Wat sou die uitwerking van 'n appreciasie van die Rand op die SA ekonomie wees?
- A** Die buitelandse prys van SA uitvoere sal styg.
 - B** Ingevoerde goedere sal duurder wees.
 - C** Laer ekonomiese groei namate die binnelandse totale vraag afneem.
 - D** Laer totale vraag sal lei tot laer inflasie in die vraag.

EKONOMIE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Twee

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 3 Augustus 2022

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!



SIRKELVLOEI

1. Die sirkelvloeimodel toon die verhouding tussen:
 - A die primêre, sekondêre en tersiêre sektore in die ekonomie.
 - B behoeftes en begeertes in die ekonomie.
 - C wat om te produseer, hoe om te produseer en vir wie om te produseer.
 - D die verskillende rolspelers en hul interafhanklikheid in die ekonomie.

2. Watter een van die volgende is waar met betrekking tot faktormarkte?
 - A Huishoudings gebruik hulpbronne van produsente in ruil vir faktorvergoeding.
 - B Huishoudings koop finale goedere en dienste van produsente as deel van finale verbruiksbesteding.
 - C Huishoudings verkoop hul produksiefaktore aan maatskappye in ruil vir lone, rente, winste en huur.
 - D Maatskappye en die regering koop goedere vir finale en intermediêre verbruik.

NASIONALE GROOTHEDE & VERMENIGVULDIGER

3. Watter een van die volgende voorbeelde word NIE beskou as belegging soos gesien in Ekonomie nie?
 - A Agnes open 'n vaste deposito vir 'n termyn van 24 maande om hoër rente op haar spaargeld te kry.
 - B Ben, 'n boer, herbou 'n stoorfasiliteit op sy plaas nadat dit afgebrand het.
 - C Caroline gradeer haar skootrekenaar op met die nuutste weergawe van die rekenaarprogram wat sy gebruik om haar werk te doen.
 - D Derick bou 'n nuwe fabriek om persoonlike beskermende drag te produseer.

4. 'n Ekoonom wil die produksie-uitset van verskillende lande vergelyk. Watter een van die volgende moet sy bestudeer?
 - A Verbruikersprysindeks.
 - B Bruto binnelandse produk.
 - C Werkloosheidsyfer.
 - D Indeks van leidende aanwysers.

5. Watter een van die volgende sal jy insluit wanneer jy die BBP van 'n land bereken?
 - A 'n Haarkapper sny die hare van haar kinders.
 - B 'n Gesin dra by tot die DBV.
 - C 'n Huis word deur 'n tweede eienaar gekoop.
 - D Die weermag koop 'n nuwe vegvliegtuig.

6. Ethel het haar eie besigheid begin om verjaardagkoeke te bak. Watter van die volgende sal beskou word as 'n intermediêre produk of diens vir haar besigheid?
 - A Die koekpanne en kombuisware wat sy gekoop het.
 - B Die stoof en ander klein toestelle wat sy gekoop het.
 - C Die bestanddele wat sy gekoop het.
 - D Die huur wat sy vir haar werkruimte betaal.

7. Die volgende weerspieël die hipotetiese ekonomie van Land Z:

Jaar	Nominale BBP	Indeks (1990 = 100)	Indeks (2000 = 100)
1990	R500 000 000	100	(I)
2000	R1 200 000 000	200	100

As 2000 die basisjaar was, sal die waarde van die indekssyfer aangedui as (I) en afgerond tot die naaste heelgetal, _____ wees.

- A 0
- B 42
- C 100
- D 200

SAKESIKLUSSE

8. Die Suid-Afrikaanse regering het 'n daling van R1,50 per liter in die brandstofprys aangekondig as deel van hul twee maande belastingvakansie inisiatief. Dit vorm deel van 'n _____ beleid.
- A beperkende fiskale
 - B uitbreidende fiskale
 - C beperkende monetêre
 - D uitbreidende monetêre
9. Die draaipunte van 'n sakesiklus staan bekend as:
- A uitbreiding en piek.
 - B piek en inkrimping.
 - C inkrimping en trog.
 - D piek en trog.
10. Watter een van die volgende beskryf nie 'n tipiese kenmerk van sakesiklusse nie?
- A Sakesiklusse wissel in tydsuur.
 - B Sakesiklusse wissel in intensiteit.
 - C Sakesiklusse het 'n vasgestelde patroon.
 - D Sakesiklusse volg 'n perfekte tydvolgorde.

OPENBARE SEKTOR

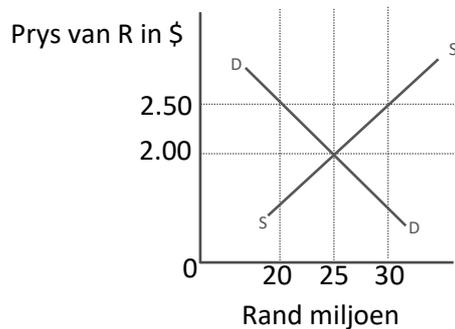
11. Suid-Afrika word beskou as 'n gemengde ekonomie. Dit beteken dat:
- A beide die produksiesektor en die dienssektor belangrike komponente van die ekonomie as geheel is.
 - B beide arbeid en kapitaal belangrike rolspelers in die produksie van goedere en dienste in die ekonomie is.
 - C goedere en dienste deur óf private óf openbare maatskappye vervaardig word, afhangende van die winsgewendheid van die produkte wat geproduseer word of dienste wat gelewer word.

- D die arbeidsmag bestaan uit beide hoogs geskoolde werkers en minder geskoolde werkers.
12. Die oordrag van eienaarskap van bates van die openbare sektor na die private sektor staan bekend as:
- A parastatal-oordragte.
 - B subsidies.
 - C nasionalisering.
 - D privatisering.
13. Die persoonlike inkomstebelastingstelsel in Suid-Afrika is:
- A direk en progressief.
 - B direk en regressief.
 - C indirek en progressief.
 - D indirek en regressief.

INTERNASIONALE HANDEL

14. Die belangrikste rede vir handel is dat:
- A sommige lande verkies om te fokus op die produksie van een produk.
 - B hulpbronne nie eweredig tussen lande versprei is nie.
 - C die geleentheid om wins te maak verbeter word.
 - D rentekoerse nie dieselfde is in alle lande nie.
15. Internasionale handel sal waarskynlik korttermyn werkloosheid veroorsaak in nywerhede wat:
- A fokus op slegs nasionale handel.
 - B fokus op slegs tersiêre nasionale handel.
 - C om invoere meeding.
 - D fokus op beide nasionale en internasionale handel.
16. Watter een van die volgende is NIE 'n rede vir internasionale handel nie?
- A Produksiekoste in een land is hoër as in 'n ander land.
 - B Pryse in een land is hoër as in 'n ander land.
 - C Die produktiwiteit van arbeid in een land is laer as in 'n ander land.
 - D Een land kry politieke voordeel bo 'n ander as hulle meer invoer en minder uitvoer.
17. Die regering implementeer wetgewing wat die praktyk van buitelandse verkryging van motorvoertuigonderdele sal beperk. Hierdie wetgewing kan die beste beskryf word as:
- A tariefkwotas.
 - B uitvoersubsidies.
 - C vrywillige uitvoerkwotas.
 - D plaaslike inhoudsvereiste.

18. Die volgende hipotetiese grafiek toon die ZAR wat in ewewig is. Wat moet die Suid-Afrikaanse Reserwebank doen om 'n wisselkoers van ZAR1:USD2.50 te bereik?



- A Koop R5 miljoen.
- B Koop R10 miljoen.
- C Verkoop R5 miljoen.
- D Verkoop R10 miljoen.

DINAMIKA VAN PERFЕКTE MARKTE

19. Produkte in hierdie mark tipe is so naby aan identies dat kopers nie omgee van watter besigheid hulle die produk koop nie. Hierdie scenario beskryf:

- A perfekte kompetisie.
- B monopolistiese kompetisie.
- C monopolie.
- D oligopolie.

20. Marginale wins word bereken as:

- A $MR + MC$
 - B $MR - MC$
 - C $TR + MC / Q$
 - D $(TR + TC)/Q$
- Sleutel: MR – Marginale inkome
 MC – Marginale koste
 TR – Totale inkomste
 TC – Totale koste
 Q – Hoeveelheid

21. Die markvraagkurwe vir 'n perfek mededingende bedryf is $QD = 24 - 2P$. Die markvoorraadkurwe is $QS = 6 + P$. Die mark sal in ewewig wees as:

	P	Q
A	6	12
B	12	6
C	30	36
D	36	30

- Sleutel: P – Prys
 Q – Hoeveelheid
 D – Vraag
 S – Aanbod

22. Watter een van die volgende scenario's beskryf die onsigbare hand-beginsel die beste?

- A Peter werk by 'n bakkery waar hy 'n nuwe reeks koekies sal bemark sodat die besigheid gelykbreek op die nuwe produkreeks.

- B Odette werk in 'n klerewinkel en sy sal probeer om 'n verkoopprijs te vind wat in haar beste belang is.
- C Norman maak tuisgekookte maaltye en lewer dit by sy kliënte af. Hy sal soveel maaltye maak as wat hy weet hy kliënte het om dit te koop.
- D Michelle is 'n aflosonderwyseres en sy sal dieselfde hoeveelheid ure werk as waarvoor sy betaal word.

DINAMIKA VAN ONVOLMAAKTE MARKTE

23. 'n Groot aantal vervaardigers verkoop almal 'n identiese produk. Dit impliseer dat:
- A die markvoorraadkurwe horisontaal is.
 - B al die vervaardigers (verkopers) 'n verlies ly.
 - C een vervaardiger nie die prijs kan verander nie.
 - D markchaos bestaan omdat vraag en aanbod nooit in ewewig kan wees nie.
24. Watter een van die volgende sal 'n natuurlike monopolie tot gevolg hê?
- A 'n Besigheid het 'n lisensie nodig wat deur die regering uitgereik word voordat dit kan begin handel dryf.
 - B 'n Enkele besigheid kan teen 'n laer gemiddelde koste produseer as twee of meer mededingers.
 - C 'n Besigheid het 'n eksklusiewe reg om 'n spesifieke diens te lewer.
 - D 'n Besigheid besit al die gepatenteerde insette wat nodig is vir die produksie van 'n spesifieke produk.
25. Besigheid G ontvang 'n patent op 'n produk H. Watter een van die volgende stellings is nie korrek nie?
- A Patente stimuleer innovasie, navorsing en ontwikkeling.
 - B 'n Patent kan gesien word as 'n versperring vir toegang tot 'n mark.
 - C 'n Patent lei tot 'n permanente monopolie vir 'n besigheid of bedryf.
 - D Patente moedig verbetering in die kwaliteit van goedere aan.
26. Besigheid F is deel van 'n industrie met 'n groot aantal ondernemings, gedifferensieerde produkte en maklike toegang tot die bedryf. Besigheid F funksioneer in 'n:
- A perfekte mededingende industrie.
 - B oligopolie.
 - C monopolistiese industrie.
 - D monopolistiese mededingende industrie.
27. 'n Gedifferensieerde produk het:
- A baie perfekte plaasvervanger-produkte.
 - B 'n klein aantal perfekte plaasvervanger-produkte.
 - C soortgelyke, maar nie perfekte, plaasvervangers.
 - D geen plaasvervangers nie.
28. 'n Handelaar wat in 'n monopolistiese mededingende mark funksioneer onderneem 'n groot advertensieveldtog om kopers te oortuig dat sy produk twee voordele bo sy mededingers se

produkte het, naamlik beter kwaliteit en beter waarde. Watter een beskryf die moontlike gevolge van die veldtog die beste?

	Aanvraag	Prys-elasticiteit	Beheer oor prys
A	Verminder	Meer vraag elastiese	Minder beheer oor prys
B	Verminder	Minder vraag elasties	Groter beheer oor prys
C	Verhoog	Minder vraag onelasties	Minder beheer oor prys
D	Verhoog	Meer vraag onelasties	Groter beheer oor prys

OORSAKE EN GEVOLGE VAN MARKMISLUKKINGS

29. Watter een van die volgende stellings oor markmislukking is korrek?
- A Die bestaan van vrye gebruikers (*free riders*) sal lei tot die oorproduksie van openbare goedere.
 - B Markte versuim om meriete goedere te verskaf.
 - C Klein besighede is gewoonlik minder doeltreffend as groot besighede as gevolg van disekonomie van skaal.
 - D Die sosiale voordele van sommige private goedere oorskry die private voordele.
30. Watter een van die volgende sou 'n ekonoom voorstel wat die regering moet implementeer om 'n negatiewe eksternaliteit te hanteer?
- A Sonde belasting
 - B Bewysstukke
 - C Patente
 - D Subsidies
-

ROUND 1 RONDE

GR 12 MEMO

**MEMORANDUM
2021**



ECONOMICS / EKONOMIE

	A	B	C	D	
1.	ANSWER	LOWER LEVEL			
2.		ANSWER	LOWER LEVEL		
3.	ANSWER	LOWER LEVEL			
4.		ANSWER	HIGHER LEVEL		
5.	ANSWER	LOWER LEVEL			
6.			ANSWER	HIGHER LEVEL	
7.				ANSWER	HIGHER LEVEL
8.		ANSWER	LOWER LEVEL		
9.				ANSWER	MODERATE LEVEL
10.			ANSWER	LOWER LEVEL	
11.			ANSWER	LOWER LEVEL	
12.				ANSWER	HIGHER LEVEL
13.	ANSWER	MODERATE LEVEL			
14.		ANSWER	HIGHER LEVEL		
15.				ANSWER	HIGHER LEVEL

	A	B	C	D	
16.		ANSWER	MODERATE LEVEL		
17.			ANSWER	MODERATE LEVEL	
18.	ANSWER	MODERATE LEVEL			
19.				ANSWER	MODERATE LEVEL
20.			ANSWER	MODERATE LEVEL	
21.				ANSWER	MODERATE LEVEL
22.		ANSWER	LOWER LEVEL		
23.		ANSWER	MODERATE LEVEL		
24.			ANSWER	LOWER LEVEL	
25.	ANSWER	HIGHER LEVEL			
26.				ANSWER	HIGHER LEVEL
27.				ANSWER	MODERATE LEVEL
28.		ANSWER	MODERATE LEVEL		
29.				ANSWER	MODERATE LEVEL
30.	ANSWER	HIGHER LEVEL			

ROUND 2 RONDE

	A	B	C	D	
1.		ANSWER	LOWER LEVEL		
2.		ANSWER	MODERATE LEVEL		
3.				ANSWER	MODERATE LEVEL
4.	ANSWER	HIGHER LEVEL			
5.				ANSWER	MODERATE LEVEL
6.			ANSWER	HIGHER LEVEL	
7.		ANSWER	HIGHER LEVEL		
8.		ANSWER	MODERATE LEVEL		
9.			ANSWER	LOWER LEVEL	
10.		ANSWER	LOWER LEVEL		
11.	ANSWER	MODERATE LEVEL			
12.				ANSWER	HIGHER LEVEL
13.	ANSWER	HIGHER LEVEL			
14.		ANSWER	HIGHER LEVEL		
15.	ANSWER	LOWER LEVEL			

	A	B	C	D	
16.			ANSWER	MODERATE LEVEL	
17.	ANSWER	LOWER LEVEL			
18.	ANSWER	HIGHER LEVEL		ANSWER	HIGHER LEVEL
19.	ANSWER	HIGHER LEVEL			
20.	ANSWER	MODERATE LEVEL			
21.	ANSWER	LOWER LEVEL			
22.			ANSWER	MODERATE LEVEL	
23.		ANSWER	MODERATE LEVEL		
24.			ANSWER	HIGHER LEVEL	
25.			ANSWER	MODERATE LEVEL	
26.				ANSWER	HIGHER LEVEL
27.	ANSWER	MODERATE LEVEL			
28.				ANSWER	HIGHER LEVEL
29.	ANSWER	HIGHER LEVEL			
30.	ANSWER	MODERATE LEVEL			

NATIONAL HIGH SCHOOL OLYMPIAD

NASIONALE HOËRSKOOL OLIMPIADE



ROUND ONE RONDE EEN

GR 12

ECONOMICS / EKONOMIE

1 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input checked="" type="radio"/> C <input type="radio"/> D	6 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	11 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	16 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input checked="" type="radio"/> D	21 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input checked="" type="radio"/> C <input type="radio"/> D	26 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D
2 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input checked="" type="radio"/> D	7 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	12 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	17 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	22 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	27 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input checked="" type="radio"/> C <input type="radio"/> D
3 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input checked="" type="radio"/> C <input type="radio"/> D	8 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input checked="" type="radio"/> D	13 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input checked="" type="radio"/> C <input type="radio"/> D	18 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	23 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input checked="" type="radio"/> D	28 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input checked="" type="radio"/> D
4 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input checked="" type="radio"/> D	9 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	14 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input checked="" type="radio"/> D	19 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input checked="" type="radio"/> C <input type="radio"/> D	24 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	29 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D
5 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	10 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	15 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	20 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D	25 <input type="radio"/> A <input type="radio"/> B <input checked="" type="radio"/> C <input type="radio"/> D	30 <input type="radio"/> A <input checked="" type="radio"/> B <input type="radio"/> C <input type="radio"/> D

1.C	6.A	11.B	16.D	21.C	26.B
2.D	7.A	12.B	17.A	22.A	27.C
3.C	8.D	13.C	18.A	23.D	28.D
4.D	9.A	14.D	19.C	24.B	29.B
5.B	10.B	15.B	20.A	25.C	30.A

ROUND TWO RONDE TWEE

GR 12

No	Answer	Level
1	D	Yellow
2	C	Green
3	A	Red
4	B	Green
5	D	Yellow
6	C	Yellow
7	B	Red
8	B	Yellow
9	D	Green
10	D	Yellow

No	Answer	Level
11	C	Red
12	D	Yellow
13	A	Green
14	B	Green
15	D	Yellow
16	D	Yellow
17	D	Red
18	A	Red
19	A	Yellow
20	B	Red

No	Answer	Level
21	A	Red
22	C	Red
23	C	Yellow
24	B	Red
25	C	Red
26	D	Yellow
27	C	Green
28	D	Red
29	D	Yellow
30	A	Red

Download free study guides:

www.proverto.co.za

FREE STUDY GUIDE

NELSON MANDELA UNIVERSITY
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

UNIVERSITY OF JOHANNESBURG

FASSET
Make the future count

DUT
DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INVOES YASETHENINI YEBIZOHOMEPHESE
Creative. Distinctive. Impactful.

GR 11/12 learner & educator
MATHS/WISKUNDE
free study guide

GR 11/12 learner & educator
PHYSICAL SCIENCE
free study guide

GR 11/12 learner & educator
ENGLISH 1ST ADDITIONAL LANGUAGE
free study guide

GR 11/12 learner & educator
TOURISM
free study guide

GR 11/12 learner & educator
AFRIKAANS 1^{STE} ADDISIONELE TALAAL
free study guide

PROVERTO
Guiding the leaders of tomorrow
Download free study and career guides on www.proverto.co.za

PROVERTO

Guiding the leaders of tomorrow



REIGNITED

PC Training & BUSINESS COLLEGE

EST 1990

REGISTER NOW 2024

INFORMATION TECHNOLOGY <ul style="list-style-type: none"> ▪ Software Development ▪ Artificial Intelligence ▪ Computer Technician ▪ Cloud Computing 	ENGINEERING <ul style="list-style-type: none"> ▪ Electrical Engineering ▪ Mechanical Engineering ▪ Chemical Engineering ▪ Civil Engineering 	BUSINESS <ul style="list-style-type: none"> ▪ Human Resources ▪ Accounting ▪ Office Admin ▪ Marketing
---	--	--

REGISTER FOR QCTO ONLINE

Registrations for Nated Engineering & Nated Business

OCCUPATIONAL & NATIONAL N DIPLOMA'S

- QCTO: Paralegal Level 5
- QCTO: Office Supervisor Level 5
- QCTO: Small Business Consultant Level 5
- QCTO: Contact Centre Manager Level 5
- QCTO: Tax Professional Level 8
- QCTO: Tax Technician Level 6
- QCTO: Management Acc Officer Level 5
- QCTO: Management Acc Practitioner Level 6
- QCTO: Management Acc Specialist Level 7
- QCTO: Management Acc Level 8
- QCTO: Office Administrator Level 5
- QCTO: Governance Practitioner Level 7
- QCTO: Marketing Co Ordinator Level 5
- QCTO: Project Manager Level 5
- QCTO: ICT Internal Auditor Level 7

INSTITUTE OF CERTIFIED BOOKKEEPERS

- National Certificate Bookkeeping
- Further Education and Training Certificate Bookkeeping
- National Diploma Technical Financial Accounting
- National Diploma Financial Accounting
- Certificate office administrator NQF 5
- Higher Certificate in Office Administration
- Diploma Office Administration

FREE

Proline 14" Laptop
Upon a Full Registration
Including a Laptop Bag!

APPLY FOR SKILLS PROGRAMS

INFORMATION TECHNOLOGY

- End User Computing
- Microsoft Excel
- Service Technician
- Network Technician

EDUCATION AND AUXILIARY HEALTH

- Mentoring & Coaching
- Facilitator Training
- Assessor Training
- Moderator Training

AND MORE..... SCAN NOW

YOUTUBE CHANNEL

FULL PROSPECTUS

067 324 2427 info@gopctraining.co.za

ShareCall: 0861 819 266

DON'T JUST STRIVE FOR EXCELLENCE, BECOME IT.

Be a #YoungDifferenceMaker



AT NEDBANK WE BELIEVE IN USING OUR FINANCIAL EXPERTISE TO DO GOOD BY ASSISTING BRIGHT YOUNG LEADERS TO PURSUE THEIR ACADEMIC DREAMS.

The Nedbank External Bursary Programme aims to fund academically deserving students who do not have the financial means to study fulltime towards a first undergraduate degree or diploma at a South African public university or university of technology.

Bursaries are awarded to address scarce and future skill requirements in the financial sector with specific focus on **Green Economy** skills.

CRITERIA FOR SELECTION:

To be eligible for the Nedbank bursary, you must:

- be a South African citizen;
- have a proven financial need, as determined by your household income;
- have achieved:
 - a minimum academic average of 65% in the year that you are applying for the bursary; and
 - a minimum academic average of 65% for the required subjects aligned with the qualification you plan to study towards at university; and
- not have completed your grade 12 or senior certificate with mathematics literacy; and
- have successfully obtained admission approval to a South African public university or university of technology for the undergraduate qualification you plan to study towards.

THE APPLICATION PROCESS:

We screen bursary applications against our external bursary selection criteria and we award bursaries through the Nedbank Educational Trust, at the sole discretion of the trust.

IF YOU ARE SHORTLISTED, WE WILL ASK YOU TO:

- submit the relevant documents for financial review;
- participate in psychometric and other assessments; and
- attend an interview.

For the complete application process and a list of required documents, please visit our website at

www.nedbank.co.za/bursary.

There you can also find more information on opening dates and apply online.

All candidates will receive **feedback on the status** of their application at the completion of the recruitment and selection process (expected to be completed by the end of 2023).

Contact information

Email: Unlockyourambition@nedbank.co.za

Bursaries are granted at Nedbank's sole discretion.

see money differently

NEDBANK